

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/022-056/2009.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Magyar Telekom Nyrt.** (Budapest) eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indult eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t .

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó jogorvoslati kérelemmel élhet az eljárás vont vállalkozás.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat iránya

1. A Gazdasági Versenyhivatal 2009. február 19-én versenyfelügyeleti eljárást indított az Magyar Telekom Nyrt. (a továbbiakban: MT, Magyar Telekom vagy eljárás alá vont) ellen, mert valószínűsíthető volt, hogy a 2008. október 1-jétől értékesített „Duplanet” elnevezésű, a szélessávú helyhez kötött (DSL vagy kábel) és mobil internet szolgáltatásokat egyaránt tartalmazó, kedvezményes feltételekkel nyújtott szolgáltatás csomagjaival megsértette

- a) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21. §-ának; illetve
- b) az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSz) 102. cikkének

rendelkezéseit.

2. Az ügyintézési határidő a Tpv. 63. § (6) bekezdése alapján két alkalommal, egyenként száznolcvan nappal meghosszabbításra került.

II.

A tényállás

3. A Magyar Telekom csoport az elektronikus hírközlési szolgáltatások teljes körével foglalkozik, ezen túl jelen van többek között az informatikai és a médiaszektor egyes területein is. A lakossági szolgáltatásokat tekintve Magyarország legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező vezetékes telefon, szélessávú internet hozzáférési, valamint mobil távközlési (mobil hang és internet) szolgáltatója. Előbbi kettő szolgáltatását T-Home, utóbbit pedig T-Mobile márkanév alatt értékesíti.

4. A Magyar Telekom 2008. október 1-től nyújtja a vizsgálat tárgyát képező, ún. Duplanet kedvezményt: az új vagy meglévő vezetékes internet előfizetés mellett előfizetett, legalább 3 GB maximális adatmennyiséget magában foglaló mobil internet csomag havi előfizetésének árából 2000 Ft (ÁFA nélkül 1600 Ft) kedvezményt ad a Magyar Telekom,

amennyiben az előfizető 1 éves hűség szerződést vállal a helyhez kötött vezetékes internet előfizetésre. Az előfizetett vezetékes szolgáltatás xDSL, kábelt vagy optikai internet is lehet, a kedvezmény mindhárom típusú előfizetés esetén él. A mobilnet szolgáltatást illetően mindössze annyi a kikötés, hogy annak új, legalább havi 3 GB előrefizetett adatmennyiséget tartalmazó csomagnak kell lennie, a kedvezménynek nem feltétele hűségidő vállalása. A kedvezmény több, mobil internethez kapcsolódó kedvezménnyel összevonható.

5. Az előfizetők a vezetékes és mobil internet csomagokra külön köthetnek szerződést, valamint azokat külön is szüntethetik meg. A Magyar Telekom a Duplanet kedvezmény igénybevételét kiegészítő szerződés keretében rögzíti.

6. A kedvezmény egy éves hűség szerződés időtartama alatt él, amely a vezetékes komponenshez kötődik, és amelyet egy már meglévő vezetékes előfizetés esetén is (újra) meg kell kötni (amennyiben a már érvényben lévő hűség szerződésből kevesebb idő van hátra, mint 1 év). A Duplanet kedvezmény igénybevételéhez a mobilnet szolgáltatásra vonatkozóan nem szükséges hűség szerződést kötni, a kedvezmény a hűségidő nélküli és a hűségidő mellett történő előfizetés esetén egyaránt életbe lép.

7. A vezetékes és a mobil internet szolgáltatás számlázását a MT külön végzi, a (bruttó) 2000 forintos kedvezmény a mobil internet szolgáltatás számláján jelenik meg.

8. A kedvezmény érvényesítéséhez nem szükséges a két bevont szerződés előfizetőinek azonossága. Amennyiben a kedvezmény igénybevétele eltérő előfizetők által történik, a megkötés csak annyi, hogy az igényléskor mindkét félnek személyesen jelen kell lennie.

III.

Jogi értékelés

A Tpv. hatálya

9. A Tpv. 1. §-a szerint a törvény hatálya a természetes és jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak a Magyar Köztársaság területén tanúsított piaci magatartására terjed ki, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik. Tekintettel a kommunikációs piacok szabályozottságára, felmerül a Tpv. hatályának kérdése: előfordulhat ugyanis, hogy az adott ágazati szabályozás korlátozza a Tpv. alkalmazhatóságát, vagy a vizsgált magatartás a szabályozás miatt nem minősíthető piaci magatartásnak. Jelen ügyben

nem került azonosításra olyan törvényi rendelkezés, mely a vizsgált magatartás kapcsán a Tpvt. alkalmazhatóságát kizárná.

10. A vizsgált magatartás kiskereskedelmi árazási magatartás, amit szabályozás nem korlátoz: az NHH csak a nagykereskedelmi DSL hozzáférés árait és egyéb feltételeit szabályozza azzal a céllal, hogy szükséges infrastruktúrához való hozzáférés mellett a kiskereskedelemben autonóm módon árazó vállalkozások versenyezzenek az előfizetőkért. Az alkalmazott szabályozási módszertan miatt azonban a kiskereskedelmi árak közvetve szerepet játszanak a nagykereskedelmi árak meghatározásában: a nagykereskedelmi hozzáférési árak kalkulációjára az ún. retail minus módszertant alkalmazzák, amely a helyhez kötött előfizetések kiskereskedelmi áraiból származtatja a nagykereskedelmi hozzáférés árát (a mobil ajánlatok nincsenek figyelembe véve). A kiskereskedelmi árak csökkenése ezért a nagykereskedelmi árakban is megmutatkozik. A nagykereskedelmi díjkalkuláció a helyhez kötött előfizetések esetén a szerződésben szereplő előfizetési árat használja fel. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a Duplanet kedvezmény teljes egészében a mobil előfizetés árában jelenik meg (annak árát csökkenti, és nem a vezetékes előfizetését), a szabályozás mechanizmusán keresztül a kedvezmény nincs hatással a nagykereskedelmi hozzáférés szabályozó által kalkulált díjára, és – közvetve, a nagykereskedelmi árakon keresztül – a helyhez kötött internet előfizetések kiskereskedelmi áraira sem. A vizsgált kiskereskedelmi árazási magatartás tehát (mobil internet kedvezmény) nem „hat vissza” a helyhez kötött infrastruktúra szabályozott nagykereskedelmi árára.

Az érintett piac

11. A Tpvt. 14. § (1) bekezdése értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni úgy, hogy a megállapodás tárgyát képező árun túlmenően az azt ésszerűen helyettesítő árukat is figyelembe kell venni. Azt, hogy a konkrét megállapodás tárgyát képező árut, mely más áruk képesek ésszerűen helyettesíteni, a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel kell megítélni (Tpvt. 14. § (2) bekezdés). A Tpvt. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi területnek az a terület tekinthető, melyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételekkel tudja az árut beszerezni.

12. Jelen eljárásban az érintett termékpiac meghatározásánál a lakossági helyhez kötött kiskereskedelmi szélessávú internet szolgáltatásból, illetve a lakossági mobil kiskereskedelmi szélessávú internet szolgáltatásból kell kiindulni, a lakossági fogyasztókhoz sorolva a kisvállalkozásokat is (SOHO, azaz small office-home office ügyfélkör), tekintettel ezen csomagok hasonlóságára.

13. A GVH korábbi, szélessávú internet szolgáltatási piaccal (is) foglalkozó eljárásaiban kialakult gyakorlata szerint (Vj-039/2005., Vj-084/2005., Vj-007, 008, 009, 010, 011/2006., Vj-111/2007. és Vj-158/2008. sz. döntések) a lakossági szélessávú internet szolgáltatások termékpiacához tartozik a PSTN hálózaton nyújtott DSL és a kábelhálózaton nyújtott kábelt szolgáltatás. Jelen ügyben nem merült fel olyan körülmény, amely megkérdőjelezhetné a két uralkodó technológiával nyújtott szolgáltatás között fennálló erős helyettesítői viszonyt, ezért ennek a kérdésnek részletesebb vizsgálatát a Versenytanács nem tartotta szükségesnek.

14. A szélessávú adatkommunikáció területén az utóbbi évek fogyasztói szempontból talán legjelentősebb változása a szélessávú mobil internet elterjedése volt. A Vj-158/2008. számú versenyfelügyeleti eljárás részletesen vizsgálta a helyhez kötött (kábeles vagy ADSL) internet és a mobil adatkommunikáció közötti helyettesítés kérdését, a szolgáltatások tartalma, technológiai jellemzői, minősége és ára alapján, valamint a GVH által végeztetett fogyasztói felmérés eredményeire, a megfigyelhető fogyasztói viselkedésre és a piaci szereplők véleményére alapozva (mindennek részletes tárgyalását lásd a Vj-158/2008. sz. határozat 19-43. valamint 100-106. bekezdéseiben). Nem merült fel olyan körülmény (beleértve a módszertant is), ami megkérdőjelezhetné a hivatkozott eredmények jelen eljárásban való felhasználását: bár kiskereskedelmi árak hasonló nagyságrendűek, a mögöttes szolgáltatási tartalomban fennálló különbségekre (elsősorban sáv szélesség, adatkorlát), valamint a fogyasztói szokásokra (eltérő célú használat), a helyhez kötött szélessávú internet szolgáltatás és a mobil internet szolgáltatás nem képezi részét ugyanazon érintett termékpiacnak, azok elkülönült termékpiacot alkotnak.

15. Az optikai hálózaton nyújtott vezetékes internet szolgáltatás részletes vizsgálatára szintén nem volt szükség, tekintve, hogy az NHH tájékoztatása alapján 2009. első félév végén országosan ezer alatti volt az optikai hozzáférésre előfizetők száma (a helyhez kötött előfizetők száma ugyanezen időszakot tekintve másfél millió felett van).

16. Az érintett földrajzi piac meghatározását illetően a következő tényezőket érdemes kiemelni. A Magyar Telekom a Duplanet csomagot és kedvezményt az ország egész területén nyújtja, tehát azokon a területeken is, melyeken helyhez kötött vagy kábeles infrastruktúra felett nem rendelkezik (ahol nem a MT az inkumbens szolgáltató, de szabályozott hozzáféréseken keresztül képes szolgáltatni). (Figyelembe vehető az is, hogy a Duplanet kedvezményt két különböző előfizető is igénybe veheti, és jelentős mértékben igénybe is veszi, és a Versenytanács tudomása szerinti szerződési feltételéből – két előfizető jelenléte az aláírásnál – következik, hogy különböző helyen élő előfizetők is élhetnek a lehetőséggel.) A mobil internet szolgáltatás értelemszerűen országos kiterjedésű szolgáltatás. A Versenytanács álláspontja szerint az érintett földrajzi piac országos kiterjedésű mindkét termékpiac esetében.

17. A fentiekre tekintettel a lakossági helyhez kötött szélessávú internet szolgáltatás országos piaca, illetve a szélessávú mobil internet szolgáltatás országos piaca határozható meg érintett piacként.

A gazdasági erőfölény

18. A Tpv. 22. §-a értelmében gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (Tpv. 14. §) az, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A Tpv. 22. § (2) bekezdése szerint a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell – egyebek mellett – az érintett piacra való belépés feltételeit, a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, továbbá az érintett piac szerkezetét és a piaci részesedések arányát.

19. Az erőfölény fennállása a lakossági helyhez kötött szélessávú internet szolgáltatások országos piacán vizsgálandó. Az NHH helyhez kötött internet előfizetős szám-adatsoraira támaszkodva elmondható, hogy a PSTN és kábel előfizetéseket tekintve a Magyar Telekom saját számozási körzeteiben évek óta átlagosan 50% alatti piaci résszel rendelkezik, mely évről évre csökken; a nemzeti piacon számított részesedése érezhetően alacsonyabb, és szintén évről évre csökkenést mutat (nem csak a saját infrastruktúrán, hanem a szabályozott bitfolyam hozzáféréseken illetve az LLU-n alapuló előfizetések is figyelembe lettek véve).

20. A Versenytanács álláspontja szerint jelen ügyben az erőfölény fennállásáról nem szükséges dönteni, mivel a vizsgált magatartás visszaélészerűsége a versenytorzító hatás bizonyítottságának hiányában nem állapítható meg.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

21. Az eljárás alá vont vállalkozás a mobil internet előfizetések piacán nyújtott előfizetői árkedvezményt a (tetszőleges technológiával igénybe vett) helyhez kötött internet előfizetéséhez köti (egyfajta vegyes árukapcsolásról van szó). Az árazási magatartás struktúrájából adódóan elsődlegesen a mobil internet előfizetések piacán vélelmezhető a piaclezáró hatás: a vélelem szerint a két szolgáltatás előfizetői kedvezménnyel történő összekapcsolása alkalmas lehet arra, hogy a MT helyhez kötött internet piacon fennálló (vélelmezett) erőfölényét „átörökítse” a mobil internet előfizetések piacára, miközben versenytársai a piacról kiszorulnak vagy kellően meggyengülnek.

22. A Versenytanács azt vizsgálta, hogy az eljárás alá vont a Duplanet kedvezmény feltételeivel megsértette-e a Tpv. 21. §-ának

- i) pontját, mely szerint tilos a piacra lépést indokolatlanul akadályozni; illetve
- j) pontját, mely szerint tilos a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremteni.

23. A fenti rendelkezések alkalmazásával összefüggésben a Versenytanács az alábbiakat tartja irányadónak (lásd még a Vj-142/2005. sz. döntést):

- a) A piacra lépés Tpv. 21. § i) pontja értelmében vett akadályozása a piacra lépés érdemben történő nehezítése esetén is megvalósul; továbbá a Tpv. 21. § j) pontja megsértésének nem feltétele, hogy a hátrányos helyzetet teremtő magatartás következtében a versenytárs kiszoruljon az adott piacról, elégséges, ha piaci jelenléte érezhetően csökken (vagy nem növekszik olyan mértékben, mint az adott magatartás hiányában).
- b) Ugyanakkor a versenytársak számára kedvezőtlen magatartások a gazdasági verseny szükségszerű velejárói. Ezért a Tpv. 21. § i) és j) pontjának tényállási eleme az „indokolatlanság”. Az árak csökkentése, vagy más olyan (indirekt) eszközök alkalmazása, amelyekkel a vállalkozás a fogyasztóknak nyújtott előnyök révén válhat képessé versenytársaitól piaci részesedést szerezni (mint jelen esetben is), nem feltétlenül versenyt korlátozó hatásúak. Éppen ellenkezőleg: azok akár az egészséges gazdasági verseny megnyilvánulási formái is lehetnek. (Ezért önmagában nem jelenti a verseny csökkenését, ha az adott érintett piacon legnagyobb részesedéssel rendelkező vállalkozás a fogyasztók számára előnyt biztosító magatartása révén növeli piaci részesedését.) A verseny intenzitásának csökkenése csak akkor állapítható meg, ha a magatartás alkalmas a piac lezárására, a nem kevésbé hatékony versenytársak arról való kiszorításra, és reálisan számolni lehet azzal, hogy a vállalkozás tartósan – a (fogyasztókra nézve előnyös) magatartás megszüntetését követően is – képes fenntartani a magatartás révén megszerzett piaci részesedést. Az előzőekből az is következik, hogy az indokolatlanság megítélésére más mérce nem jöhet szóba, mint a magatartásnak a gazdasági verseny szintjére gyakorolt hatása: ha a magatartás következtében a fogyasztók érdekeit szolgáló gazdasági verseny tartós csökkenése valószínűsíthető, akkor a magatartás indokolatlannak minősül, melynek bizonyítása azonban a Gazdasági Versenyhivatalt terheli.

24. A mobil internet piacon jelen lévő versenytársak számára kétségtávolan hátrányos, ha a MT olyan üzleti módszereket alkalmaz, amely saját ajánlatának előnyeit növeli a felhasználók számára. A visszaélésszerűség vizsgálatánál arra a kérdésre kell választ adni, hogy jelen

magatartásra létezik-e olyan (a verseny korlátozásán kívüli) gazdaságilag racionális magyarázat, amely a versennyel összeegyeztethető („but for” logika). Jelen ügyben ez gyakorlatilag a kedvezmények (fenti értelemben vett) indokoltságával vizsgálható.

25. A MT nyilatkozatában a kedvezmény mértékét költségmegtakarítási számításokkal kísérelte meg indokolni, melyet azonban a Versenytanács nem tartott elfogadhatónak. Mindazonáltal a Versenytanács nem veti el annak lehetőségét, hogy a szolgáltatások előfizetésének kedvezménnyel történő összekapcsolásából adódhatnak költségmegtakarítások (pl. összevont számlázás, kiegészítő használat esetén forgalom-átterelődés a mobil hálózatról a fix hálózatra), azonban ezeket a kedvezmény több sajátossága is korlátozza (nincs összevont számlázás, különböző előfizetők is megengedettek és igénybe is veszik a szolgáltatást, stb.). A magatartáshoz köthető hatás hiányára tekintettel azonban a GVH nem tartotta szükségesnek a vizsgálat ebben az irányban történő folytatását.

26. A vizsgált magatartás lehetséges piaci hatása kapcsán a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a Duplanet kedvezmény nem járt a piaci verseny torzulásával, érezhető csökkenésével. A MT elsőként lépett piacra a mobil internet előfizetéssel, majdnem egy évvel versenytársai előtt, és azóta is piacvezető szolgáltató. A 2008 januárja és 2009 júniusa közötti havi előfizetési adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a versenytársak piaci részesedése mindvégig stabilnak mondható, bár csekély mértékű átrendeződések természetesen megfigyelhetők. Kiemelendő, hogy a MT részesedésére 2008 szeptemberéig inkább az enyhe növekedés volt jellemző, míg 2008 szeptembere óta eltelt időszakban inkább az enyhe csökkenés a jellemző. A Duplanet kedvezmény bevezetése tehát nem változtatta meg a csökkenő trendet, a Magyar Telekom piaci részesedése 2009 júniusára alacsonyabb volt, mint a kedvezmény bevezetése előtt. A Duplanet előfizetők részesedése folyamatosan növekedett ugyan a vizsgált időszakban, azonban ez egyrészt 2009 júniusában is csak csekély részét jelentette a teljes előfizetőszámnak, másrészt nem volt képes kompenzálni a nem Duplanet előfizetők számában bekövetkezett csökkenést – ami a Duplanet előfizetéseket is tartalmazó piaci rész enyhe zsugorodásában összegződött.

27. Mindhárom versenytárs csökkenő ütemben realizált új előfizetőket a vizsgált időszakban, ami a piac telítődését jelzi. A havi növekményeket vizsgálva megállapítható, hogy 2008 márciusa és októbere közötti hónapokban a Magyar Telekom a versenytársakat meghaladó mértékben tudott új előfizetőket megnyerni. A versenytársak hasonló bontású értékesítési adatait is figyelembe véve erre a legvalószínűbb magyarázat, hogy a Magyar

Telekom ebben az időszakban több, párhuzamosan is futó akcióval jelent meg a piacon¹, illetve bevezette a 3GB-os csomagját, amelynek előfizetői száma gyorsan megközelítette a jóval korábban bevezetett, és addig legnépszerűbb 5GB-os csomag előfizetőszámát, és amilyen csomaggal a másik két szolgáltató akkor nem rendelkezett.

28. A SOHO ügyfelek aránya nem tér el szignifikáns mértékben a Duplanet és a nem Duplanet előfizetők tekintetében, ezért ezen előfizetői kör megkülönböztetésére nincs szükség.

29. A versenytárs szolgáltatók kedvezményes és/vagy új ajánlatait, valamint havi piaci részesedéseiket is figyelembe véve megállapítható, hogy a Duplanet kedvezmény keresletélénkítő hatását tekintve nem emelkedik ki az egyéb kedvezményes ajánlatok közül, beleértve a versenytársak által nyújtottakat.

30. A Versenytanács álláspontja kialakításánál figyelembe vette azt a körülményt is, hogy a hűségkedvezmény (meghosszabbításának) követelménye a két szolgáltatás közül a helyhez kötött vezeték internet előfizetésre vonatkozik.

31. A Versenytanács álláspontja szerint a fenti körülmények azt valószínűsítik, hogy a Duplanet kedvezmény bevezetése nem vezetett a verseny intenzitásának érezhető csökkenéséhez a lakossági mobil internet előfizetések országos piacán. Tekintettel arra, hogy a versenytorzító hatás nem került bizonyításra, a vizsgált magatartás visszaélésszerűsége nem állapítható meg.

A Versenytanács döntése

32. A fentiek alapján a Versenytanács álláspontja szerint a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásáról sem várható eredmény. Ezért a Versenytanács a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulata alapján a Duplanet díjcsomag tekintetében a Tpv. alapján indított eljárást megszüntette. A Versenytanács döntéséhez az eljárás alá vont erőfölényes helyzetének részletes vizsgálatára nem volt szükség.

33. Ugyanezen okokból a Versenytanács az eljárást az EUMSZ. 102. cikkének tekintetében is megszüntette.

---

¹ Többek között 2009. március 1. és szeptember 30. között olyan, 3 hónapra vonatkozó 50%-os havidíj promóció volt érvényben, amelynek keretében hűségrszerződés aláírása nélkül is kedvezményes díjjal juthattak mobilnethez az előfizetők, 2008. májusa és októbere között 6 hónapra vonatkozó havidíj promóció volt elérhető 1 éves hűségnyilatkozat vállalása mellett, illetve 2008 júliusában és augusztusában a Magyar Telekom extra adatforgalom akcióval is megjelent.

IV.

Eljárási kérdések

34. A GVH hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság hatáskörébe (Tpv. 86. §), illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

35. A végzés elleni jogorvoslat a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontján alapul. végzés elleni jogorvoslat a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontján alapul. A jogorvoslat a Tpv. 82. § (1) bekezdése alapján kizárólag a Magyar Telekomot (mint ügyfelet) illeti meg, mert a végzés másra nézve nem tartalmaz rendelkezést.

Budapest, 2010. augusztus 5.

dr. Dobos Gergely sk.
előadó versenytanács tag

dr. Gadó Gábor sk.
a versenytanács elnöke
versenytanács tagként eljárva

dr. Zavodnyik József sk.
versenytanács tag